

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Kaja KASTELIC

ŠOLANJE LOVSKIH PSOV PTIČARJEV

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Kaja KASTELIC

ŠOLANJE LOVSKIH PSOV PTIČARJEV

DIPLOMSKO DELO
Univerzitetni študij

BIRD DOGS TRAINING

GRADUATION THESIS
University Studies

Ljubljana, 2013

S tem diplomskim delom končujem univerzitetni študij kmetijstva - zootehnike. Naloga je bila opravljena na Katedri za znanosti o rejah živali Oddelka za zootehniko Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Komisija za študij 1. In 2. stopnje Oddelka za zootehniko je za mentorja diplomskega dela imenovala prof. dr. Ivana Štuhca.

Recenzent: prof. dr. Peter Dovč

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednica: prof. dr. Antonija HOLCMAN
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: prof.dr. Ivan ŠTUHEC
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: prof.dr. Peter DOVČ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Datum zagovora:

Diplomska naloga je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisana se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddala v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Kaja KASTELIC

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Dn
DK	UDK 636.75(043.2)=163.6
KG	psi/ptičarji/pasme/lov/šolanje/ankete/Slovenija
KK	AGRIS
AV	KASTELIC, Kaja
SA	ŠTUHEC, Ivan (mentor)
KZ	SI – 1230 Domžale, Groblje 3
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko
LI	2013
IN	ŠOLANJE LOVSKIH PSOV PTIČARJEV
TD	Diplomsko delo (univerzitetni študij)
OP	X, 41 str., 1 pregl., 21 sl., 1 pril., 34 vir.
IJ	sl
JI	sl/en
AI	Z diplomsko nalogo smo želeli ugotoviti, katere pasme ptičarjev so med slovenskimi lovci najbolj zastopane in ugotoviti kateri način vzgoje ter šolanja ptičarjev je med vodniki lovskih psov najbolj priljubljen. Preverili smo tudi katerih lovskih preizkušenj so se lovci s svojimi ptičarji največkrat udeležili. V populaciji ptičarjev v Sloveniji prevladujejo nemške pasme. Psice in psi so enakomerno zastopani. Skoraj vsi vodniki lovskih psov so se odločili za nakup mladiča. Več kot polovica anketirancev je svojega ptičarja kupilo v Sloveniji. Večina lovcev je v preteklosti že imela lovskega psa. Ob ponovnem nakupu lovskega psa ptičarja so se največkrat odločili za isto pasmo psa. Lovci so pri vzgoji in šolanju svojega ptičarja v veliki večini uporabljali zatezno ovratnico. Ugotovili smo, da ptičarje še vedno uporabljajo samo za prvotni namen pomoči pri lovu in ne toliko kot vsestransko uporabne lovske pse.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN Dn

DC UDC 636.75(043.2)=163.6

CX dogs/bird dogs/breeds/hunting/training/questionnaires/Slovenia

CC AGRIS

AU KASTELIC, Kaja

AA ŠTUHEC, Ivan (supervisor)

PP SI – 1230 Domžale, Groblje 3

PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Animal Science

PY 2013

TI BIRD DOGS TRAINING

DT Graduation Thesis (University studies)

NO X, 41 p., 1 tab., 21 fig., 1 ann., 34 ref.

LA sl

AL sl/en

AB This graduation thesis aims to determine which breeds of bird dogs are the most represented among the Slovenian hunters and which ways of raising and training bird dogs are most popular among dog handlers. We also checked which hunting trials hunters most frequently attended with their bird dogs. In the Slovenian population of bird dogs dominate the German breeds. Bitches and males are equally represented. Almost all dog handlers have decided to buy a puppy. More than half of the respondents bought their bird dog in Slovenia. Most hunters already had a hunting dog in the past. When purchasing a new dog, hunters mostly decided for the same breed of a bird dog. In raising and training of their bird dogs hunters were in the vast majority using the choke collars. We found out that bird dogs are still mainly used for its original purpose of hunting and not so much as versatile hunting dogs.

KAZALO VSEBINE

	str.
Ključna dokumentacijska informacija (KDI)	III
Key words documentation (KWD)	IV
Kazalo vsebine	V
Kazalo preglednic	VII
Kazalo slik	VIII
Kazalo prilog	IX
Okrajšave in simboli	X
1 UVOD	1
2 PREGLED OBJAV	2
2.1 FCI RAZVRSTITEV PASEM PSOV	2
2.2 VZGOJA MLADEGA PSA PTIČARJA	4
2.2.1 Odpoklic	5
2.2.2 Hoja ob nogi	6
2.2.3 Vzpodbujanje nagona prinašanja plena pri mladem ptičarju	7
2.2.4 Učenje odložljivosti	8
2.2.5 Prileganje k tlom	9
2.2.6 Privajanje mladega ptičarja na strel	10
2.2.7 Sledenje po vlečki	11
2.2.8 Sledenje človeka	13
2.2.9 Spoznavanje ptičarja z vodo	13
2.3 ŠOLANJE LOVSKEGA PSA PTIČARJA	14
2.3.1 Spremljanje vodnika ob levi nogi	14
2.3.2 Mirovanje v stoječem položaju	15
2.3.3 Mirovanje v sedečem položaju	15
2.3.4 Mirovanje v ležečem položaju	16
2.3.5 Prinašanje	17

2.3.6	Prileganje k tlom	18
2.3.7	Delo na polju	19
2.3.8	Prinašanje divjadi po vlečki	20
2.3.9	Delo v vodi	21
2.3.10	Delo v gozdu	23
2.3.11	Šarjenje	24
2.3.12	Delo po krvni sledi	25
2.4	LOVSKE PREIZKUŠNJE PTIČARJEV	27
2.4.1	Pomladanska vzrejna preizkušnja	27
2.4.2	Jesenska vzrejna preizkušnja	27
2.4.3	Poljska preizkušnja in širša poljska preizkušnja	27
2.4.4	Uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov	27
2.4.5	Vsestranska uporabnostna preizkušnja ptičarjev	28
3	MATERIAL IN METODE	29
3.1	MATERIAL	29
3.2	METODE	29
4	REZULTATI Z RAZPRAVO	30
4.1	ANALIZA ANKETE	30
5	SKLEPI	37
6	POVZETEK	38
7	VIRI	39
	ZAHVALA	
	PRILOGE	

KAZALO PREGLEDNIC

	str.
Preglednica 1: Skupine pasem po FCI klasifikaciji	3

KAZALO SLIK

	str.
Slika 1: Učenje odpoklica (Strajnar, 2012c)	5
Slika 2: Praktičen prikaz vaje »poleg« (Strajnar, 2008a)	6
Slika 3: Nemški kratkodlaki ptičar v stoji (Strajnar, 2012b)	7
Slika 4: Madžarski ptičarji- vižle na prostoru (Furlan J, 2012)	8
Slika 5: Weimaranski ptičar v položaju »dol« (Furlan T, Tečaji in...)	9
Slika 6: Nemški kratkodlaki ptičar pri strelu (Strajnar, 2012č)	10
Slika 7: Priprava vlečke (Šumak, 2012)	12
Slika 8: Nemški kratkodlaki ptičar na začetku vlečke (Volarič, 2004b)	12
Slika 9: Nemški kratkodlaki ptičar pri sledenju po vlečki (Volarič, 2004b)	12
Slika 10: Učenje vaje sedi (Strajnar, 2006)	16
Slika 11: Nemški kratkodlaki ptičar pri prinašanju lisice (Volarič, 2012)	18
Slika 12: Madžarski ptičar - vižla pri sistematičnem preiskovanju terena (Šobar, 2012)	20
Slika 13: Lovec ukazuje ptičarju naj prinese raco (Strajnar, 2008b)	22
Slika 14: Nemški kratkodlaki ptičar pri prinašanju race iz vode (Strajnar, 2012a)	22
Slika 15: Nemški ostrodlaki ptičar-žimavec pri oblajanju mrtvega prašiča (Selan, 2004)	26
Slika 16: Delež posameznih pasem ptičarjev med anketiranimi lovci	30
Slika 17: Posamezni razlogi za izbor posamezne pasme ptičarja pri lovcih	31
Slika 18: Država nakupa lovskega psa ptičarja	33

Slika 19: Prikaz pasme ptičarjev, ki so jih lovci v preteklosti že imeli	34
Slika 20: Uporabljeni načini vzgoje lovskega psa ptičarja	35
Slika 21: Prikaz števila opravljenih lovskih preizkušenj za ptičarje	36

KAZALO PRILOG

Priloga A: Anketni obrazec za lastnike ptičarjev
--

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

FCI	International Cynological Federation
P	pomladanska vzrejna preizkušnja
J	jesenska vzrejna preizkušnja
PO	poljska preizkušnja
ŠPO	širša poljska preizkušnja
KS	uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov
VUP	vsestranska uporabnostna preizkušnja

1 UVOD

Ptičarji so lovski psi, ki jih uporabljamo pri lovu na pernato in dlakasto divjad. Primerni so za lov na polju in v vodi, lahko pa jih izšolamo tudi za delo v gozdu. Kot specializirani lovski psi lovcu lahko služijo le, če so primerno izšolani. Za uspešno šolanje in kasneje za uspešen lov sta potrebna dobro šolan pes in ustrezno usposobljen vodnik. Uspešen je le tisti lovec, ki s svojim ptičarjem predstavlja dobro usklajen par. Lovec si mora izbrati psa primerne pasme, ga ustrezno izšolati in znati z njim med lovom tudi komunicirati.

Z diplomsko nalogo smo želeli ugotoviti katere pasme ptičarjev so med slovenskimi lovci najbolj zastopane in ugotoviti kateri način vzgoje in šolanja psa je med vodniki lovskih psov ptičarjev najbolj priljubljen. Želeli smo tudi ugotoviti katerih lovskih preizkušenj se lovci s svojimi ptičarji največkrat udeležijo.

2 PREGLED OBJAV

2.1 FCI RAZVRSTITEV PASEM PSOVOV

Na svetu je priznanih več kot štiristo pasem psov, ki se med seboj zelo razlikujejo. Število pasem psov se nenehno spreminja. Nekatere so že izumrle, nekatere so šele nastale. Pojem pasme psov opredeljuje več različnih definicij. Poenostavljena definicija opredeljuje pasmo psov kot skupino psov, ki z medsebojnim parjenjem daje plodne potomce, ti pa so podobni staršem tako po zunanosti kot tudi obnašanju (Fogle, 2002). Človek je moderne pasme psov izoblikoval s točno določenim namenom. Želel je ustvariti pse, ki bi mu bili v pomoč pri opravljanju različnih nalog. Le te vključujejo pomoč pri lovu, črdenje živali, varovanje posestva in živine, vleko raznih bremen in še mnoge druge. Da je človek lahko to dosegel se je odločil za usmerjene paritve psov. S tem je izboljšal njihov videz in obnašanje (Davis, 2007). FCI (International Cynological Federation) razvršča pasme psov v posamezne pasemske skupine, ki jih upoštevajo tako na razstavah kot tudi na delovnih preizkušnjah psov (Leskovic, 2012). V preglednici 1 je razvrščenih vseh deset skupin pasem po klasifikaciji FCI.

Preglednica 1: Skupine pasem po FCI klasifikaciji (Mednarodna...)

FCI 1	ovčarski in pastirski psi (razen švicarskih planšarskih psov)
FCI 2	pinči, šnavcerji, molosoidi in švicarski planšarski psi
FCI 3	terierji
FCI 4	jazbečarji
FCI 5	špici in pratipski psi
FCI 6	goniči in krvosledci
FCI 7	ptičarji
FCI 8	prinašalci, šarivci in vodni psi
FCI 9	družni psi
FCI 10	hrti

V sedmi FCI skupini so ptičarji. Le ti so vsestransko uporabni psi, ki jih uporabljajo predvsem za lov na pernato divjad, dlakasto poljsko divjad in za lov na lovno vodno perjad. Naloga ptičarja je, da pred lovцем z dvignjeno glavo in v srednjem galopu sistematično preiskuje teren. Ko divjad zavoha, lovca nanjo opozori tako, da se ustavi in stoji usmerjen proti divjadi, ki jo dvigne lahko le na lovčev ukaz. Po strelu mora mirovati, dokler mu vodnik ne ukaže naj divjad poišče in mu jo prinese ali pa mu ukaže naj išče naprej. Po zemljepisnem izvoru razlikujemo kontinentalne ptičarje in ptičarje britanskih otokov. V skupino kontinentalnih ptičarjev uvrščamo tudi francoske in italijanske pasme psov, vendar v tej skupini prednjačijo predvsem nemške pasme ptičarjev, ki se med seboj v glavnem razlikujejo le po vrsti dlake. Tako poznamo nemškega kratkodlakega, dolgodlakega in ostrodlakega ptičarja-žimavca, kratkodlakega in dolgodlakega weimarskega ptičarja, ter velikega in malega münsterlandca. Na madžarskem je dobro poznan kratkodlaki in ostrodlaki madžarski ptičar-vižla. V skupino otoških ptičarjev spadajo angleški poenter ter angleški, škotski in irski seter (Leskovic, 2012).

2.2 VZGOJA MLADEGA PSA PTIČARJA

Vsak ptičar od staršev podeduje določene lastnosti, ki se v obdobju njegovega odrasčanja izražajo v večji ali manjši meri. V času vzgoje želimo te lastnosti izkoristiti in odrasčajočega ptičarja pripraviti na kasnejše šolanje (Lavrič, 1967). Vzgoja ter šolanje psa sta sicer dva ločena procesa, vendar sta med seboj zelo povezana. V obdobju vzgoje psa, procese učenja prilagodimo njegovim telesnim in psihičnim sposobnostim. Ptičarja usmerjamo v dejavnosti, ki bodo kasneje povezane z njegovo vsestransko uporabnostjo pri lovu. Vse vaje, ki se jih bo mladič v tem obdobju naučil, bomo kasneje v procesu šolanja le še nadgrajevali in utrjevali (Volarič, 2004a). Pri tem je pomembno, da vzgoja poteka skozi igro (Lavrič, 1967). Ptičarju jo moramo predstaviti na prijazen in zabaven način, saj bo le tako vaje opravljal z veseljem. Z mladim ptičarjem se začnemo ukvarjati kmalu potem, ko ga pripeljemo domov. Psu moramo pokazati, da smo sedaj mi prevzeli vlogo vodje v njegovi socialni hierarhiji. Le tako bomo dosegli, da bo ptičar ubogljiv in pravilno izšolan. Mladiču moramo omogočiti čim več pozitivnih stikov tako z ljudmi, drugimi mladiči in odraslimi psi, kot tudi z drugimi domačimi živalmi. Mladi ptičar mora v obdobju vzgoje spoznati vso divjad, s katero se bo kasneje srečal v lovišču. Psa moramo zato redno jemati s seboj v lovišče in naseljene kraje. S tem ptičarju hkrati omogočimo, da se spozna z najrazličnejšimi okolji ter ga tako postopoma vključimo v družbo, oziroma socializiramo. Obdobje vzgoje se konča, ko pes dopolni starost šest mesecev (Volarič, 2004a). Pri vzgoji ptičarjev razlikujemo devet vaj (Volarič, 2004 a, b; Selan, 2000č; Lavrič, 1967): odpoklic, hoja ob nogi, prinašanje plena, odložljivost, prileganje k tlom, privajanje na strel, sledenje po vlečki, sledenje človeka in spoznavanje z vodo.

2.2.1 Odpoklic

Pri tej vaji je že lep primer vaje v kombinaciji z učenjem. Mladega ptičarja lahko začnemo učiti odpoklic že nekaj dni po prihodu v novi dom, vendar mora mladič pred tem v osnovi že razumeti povelje »sedi«. Pri tej vaji lahko vsak obrok hrane izkoristimo za učenje. Priporočljivo je, da s psom vadimo na vrtu oziroma na prostem. Ptičarju se skrijemo za vogal hiše, ga pokličemo po imenu in dvakrat zapiskamo na piščalko. Nato se s polno posodo hrane psu pokažemo. Ko mladič priteče k nam zahtevamo, da se pred nami usede (Slika 1). Če nas je ubogal, ga pohvalimo in mu za nagrado ponudimo posodo s hrano. Pri ponavljanju oziroma utrjevanju vaje, poimensko klicanje psa postopoma opuščamo dokler ne dosežemo, da ptičar pride do nas samo še s pomočjo dveh kratkih ostrih piskov s piščalko (Volarič, 2004a).

Slika 1: Učenje odpoklica (Strajnar, 2012c)

2.2.2 Hoja ob nogi

Hojo ob nogi začnemo mladiča učiti šele takrat, ko ga ovratnica in povodec več ne motita, oziroma se je nanju že navadil. Vajo lahko izvedemo na več načinov. V primeru, da pes ni privezan na povodcu, se sklonimo in pri tem v desni roki držimo priboljšek. V naslednjem koraku od ptičarja zahtevamo, da hodi ob naši levi nogi ter mu istočasno ukazujemo »poleg«. Ob tem mladiča stalno hvalimo in če je vajo uspešno opravil, tudi nagradimo. V primeru, da je pes na povodcu privezan, se ustavimo vsakič, ko začne mladič na povodcu vleči. Ko pes ob naši levi nogi spet lepo stoji, pot nadaljujemo. Od mladega psa nikakor ne smemo pričakovati popolne vodljivosti na povodcu. Vajo osvoji šele kasneje v času šolanja (Volarič, 2004a).

Slika 2: Praktičen prikaz vaje »poleg« (Strajnar, 2008a)

2.2.3 Vzpodbujanje nagona prinašanja plena pri mladem ptičarju

Pri mladem ptičarju nagon prinašanja plena vzpodbudimo s pomočjo dva do tri metre dolge palice. Na njen konec pritrdimo vrvico enake dolžine ter nanjo privežemo kos povite zajčje kože ali primerek uplenjene pernate divjadi. Nato navezano divjad vržemo pred psa in jo začnemo počasi vleči po tleh (Slika 3). Ptičar jo bo hotel ujeti, vendar mu tega na začetku še ne dovolimo. Divjad dvignemo in jo nekaj metrov pred psom spustimo na tla. Če se mladič ponovno zapodi za plenom postopek ponovimo. Pes bo spoznal, da divjadi ne bo uplenil, če se bo za njo podil, zato bo pred njo preprosto obstal. Tako dosežemo, da ptičar prvič stoji na divjad. Občasno mu moramo dovoliti, da plen tudi ujame. Ker imamo divjad privezano na vrv, bomo psa zlahka privedli k sebi in od njega zahtevali, da se usede. Plen mu nato nežno vzamemo iz gobca ter ga pohvalimo. Zasnovano za prinašanje lahko vzpodbudimo tudi drugače. Mladiča posedemo ob našo levo nogo ter ga privežemo na dolg povodec. Malo divjad vržemo na primerno oddaljenost od nas. Malo počakamo, nato pa ptičarja s poveljem »prinesi« pošljemo po odvrženo divjad. Ker imamo psa pripetega, ga lahko z vrvico potegnemo k sebi in mu na že prej opisan način plen odvzamemo (Volarič, 2004b).

Slika 3: Nemški kratkodlaki ptičar v stoji (Strajnar, 2012b)

2.2.4 Učenje odložljivosti

Pri učenju odložljivosti mladiča posedemo in poklekamo poleg njega na njegovo desno stran. Nato z levo roko primemo ovratnico, v desni pa držimo priboljšek, ki ga položimo na mladičkov smrček. Le tega premikamo vedno bolj proti tlom. Ko mladič začne z nosom slediti priboljšku, le tega premaknemo pred psa. Tik preden se ptičar uleže, mu ukažemo »prostor«. Vajo ponavljamo tako dolgo, da se pes uleže že na samo povelje »prostor«. Postopoma se začnemo od ptičarja oddaljevati. Sprva le za nekaj metrov, kasneje pa se od mladiča vedno bolj odmikamo. Pri tej vaji je najpomembnejše, da odloženega psa nikoli ne kličemo s prostora. Do ptičarja mora vedno priti lovec, ki mu z novim poveljem ukaže, kaj naj stori. Sčasoma pes spozna, da bomo na vsako naše povelje »prostor« vedno prišli ponj, hkrati pa bo deležen pohvale oziroma nagrade (Volarič, 2004b). Slika 4 prikazuje odložene ptičarje.

Slika 4: Madžarski ptičarji- vižle na prostoru (Furlan J, 2012)

2.2.5 Prileganje k tlom

Povelje »dol« je za ptičarja pri poljskem delu zelo pomembno. Ukaz »dol« uporabimo takrat, ko želimo psa odvrniti od nezaželene gonje divjadi, saj jo mora ptičar samo nakazati in ne goniti (Selan, 2000č). Znak za to vajo je navzgor iztegnjena desna roka in hkraten daljši pisk. Ker je za mladega psa zelo zahtevna, v obdobju vzgoje spozna le njene osnove. Resna vadba te vaje se začne šele v obdobju šolanja (Volarič, 2004b). S poveljem »dol« od psa zahtevamo, da se bliskovito uleže na tla, ne glede na to ali je vodnik v bližini ali ne, ter popolnoma obmiruje (Slika 5). Premakne se lahko šele takrat, ko lovec to od njega zahteva. Pes mora ležati na trebuhu s tacami ob telesu. Pri tem sta zadnji taci pritegnjeni pod trebuh, da lahko vsak trenutek skoči. Glavo ima na tleh med stegnjenima prednjima tacama (Lavrič, 1967).

Slika 5: Weimaranski ptičar v položaju »dol« (Furlan T.)

2.2.6 Privajanje mladega ptičarja na strel

Pri tej vaji je zelo priporočljivo, da nam na pomoč priskoči pomočnik. Vodnik se z mladičem igra, medtem pa pomočnik iz oddaljenosti osemdeset do sto metrov odda strel iz strašilne pištole. V primeru, da se mladič prestraši vajo prekinemo ter jo nadaljujemo čez nekaj dni (Volarič, 2004b). Takrat pomočnik odda strel iz večje razdalje kot v prvem poskusu. Ko dosežemo, da se ptičar ob strelu na daljavo ne prestraši več, razdaljo postopoma zmanjšujemo, dokler ne ustrelimo prav v njegovi neposredni bližini. V splošnem se večina lovskih psov strela ne boji. Če lovec svojega psa nikakor ne more priklicati, mu to vedno uspe s strelom v zrak. Pes se nagonsko vrne na mesto, kjer je lovec streljal, saj v njegovi bližini pričakuje odstreljen plen, ki ga hoče poiskati (Lavrič, 1967). Nekateri vzreditelji zmanjšujejo streloplahost že pri mladičih v leglu tako, da povežejo strel s svojim prihodom in hrano (Volarič, 2004b).

Slika 6: Nemški kratkodlaki ptičar pri strelu (Strajnar, 2012č)

2.2.7 Sledenje po vlečki

Vlečka za hrano in pozneje delo na vlečkih divjadi predstavlja eno od glavnih vaj pri vzgoji mladega ptičarja. Z vajo začnemo, ko mladič dopolni starost tri mesece (Volarič, 2004b). Kos drobovine privežemo na vrv, le to pa navežemo na čim daljšo palico (Slika 7). Pri polaganju vlečke palico držimo stran od sebe pri tem pa »plen« vlečemo po tleh v smeri proti vetru. Dolžina vlečke ne sme presegati trideset metrov. Na koncu vlečke kos drobovine postavimo v skledo iz katere pes po navadi jé in jo skrijemo. Nato mladega ptičarja, ki je privezan na kratkem povodcu pripeljemo na začetek vlečke. Pokažemo mu sled drobovine ter izgovorimo povelje »išči« (Slika 8). Namen vaje je, da pes najde skledo v kateri je drobovina (Slika 9). Ta mu pozneje služi tudi kot nagrada za dobro opravljeno delo. Sprva naj pes išče drobovino takoj po tem, ko smo naredili vlečko, kasneje pa čas od postavitve vlečke do samega iskanja »plena« podaljšujemo. Ko ptičar ta del vaje opravi brez napake, le to otežimo. V nadaljevanju naredimo vlečko, na koncu katere postavimo skledo z drobovino, vendar tokrat sklede ne skrijemo. Postavimo jo za mrežasta vrata in sicer tako, da jo pes vidi, vendar do nje ne more priti. Ko mladič pride do sklede mu zapovemo povelje »glas«. Če se pes oglasi, za nagrado odstranimo mrežasta vrata in mu ponudimo skledo z drobovino. Na začetku vadbe je dovolj, če se ptičar oglasi le enkrat, pozneje pa od njega zahtevamo, da lajež traja dalj časa. Pri tej vaji je zelo pomembno, da vlečke postavljamo na različnih mestih. Spreminjati moramo tudi njihovo dolžino in smer (Lavrič, 1967). Na začetku vadbe naj bo na koncu vrvi privezana drobovina, kasneje pa tudi različna mala divjad (Volarič, 2004b).

Slika 7: Priprava vlečke (Šumak, 2012)

Slika 8: Nemški kratkodlaki ptičar na začetku vlečke (Volarič, 2004b)

Slika 9: Nemški kratkodlaki ptičar pri sledenju po vlečki (Volarič, 2004b)

2.2.8 Sledenje človeka

Vaja sledenje na človeški sledi je za mladega ptičarja koristna predvsem pri njegovem nadaljnjem šolanju, ki zajema šarjenje, sledenje po krvni sledi in iskanje izgubljene male divjadi (Volarič, 2004b). Pri vseh zgoraj naštetih načinih lova od ptičarja zahtevamo, da sled išče z glavo pri tleh in ne z visoko dvignjeno glavo, kot je zanj značilno (Lavrič, 1967). Vajo lahko izvedemo kar med sprehodom našega štirinožnega prijatelja. V trenutku, ko se mladič od nas oddalji in na nas ni pozoren, se mu skrijemo. Ko se bo pes vrnil, nas ne bo našel na pričakovanem mestu. Sprva se bo prestrašil, kmalu pa nas bo začel iskati po sledi, ki smo jo pustili za seboj. Vaja se uspešno konča v trenutku, ko nas pes najde. Za uspešno iskanje psa nagradimo (Volarič, 2004b).

2.2.9 Spoznavanje ptičarja z vodo

Ptičarja začnemo spoznavati z vodo pri starosti treh mesecev, pri tem pa nikoli ne smemo uporabiti prisile. Vsaka izkušnja mladiča z vodo mora biti pozitivna. Vodoljubnosti psa najlažje naučimo v poletnih mesecih, ko je voda topla. Vedno izberemo plitvo stoječo ali počasi tekočo vodo. Ptičarja odpeljemo do vode, ki mu jo predstavimo postopoma. Priporočljivo je, da v vodo stopimo skupaj s psom. Le ta je na nas že navezan, zato nam bo počasi sledil in se pri tem nehote spoznal z novim elementom. Mladič lahko vodo spoznava tudi v prisotnosti starejšega psa, ki se vode ne boji. Ker mlad pes rad posnema druge pse, mu bo z veseljem sledil in v vodi tudi zaplaval. Nekateri mladiči vodo vzljubijo takoj, za pse, ki se vode bojijo, pa si mora vodnik vzeti nekaj več časa (Volarič, 2004b).

2.3 ŠOLANJE LOVSKEGA PSA PTIČARJA

Lovcu je pri lovu lahko v pomoč samo izšolan pes. Le popolnoma poslušen ptičar lahko postane njegov vsestranski pomočnik. Z njim bo imel lovec uspeh, hkrati pa bo ob njegovem delu tudi užival (Selan, 2000h). Lovskega psa ptičarja šolamo zato, da ga pripravimo za njegovo nadaljnje delo. Pri tem izrabimo in utrjujemo njegove prirojene sposobnosti, kot sta staja na divjad ter iskanje le te z visoko dvignjeno glavo. V obdobju šolanja si prizadevamo, da ptičarjevo lovsko uporabnost s priučenimi veščinami še povečamo, oziroma ga šolamo tudi z namenom, da stori nekaj, kar mu v osnovi ni bilo prirojeno (Lavrič, 1967). Šolan ptičar zna izvesti 12 različnih nalog.

2.3.1 Spremljanje vodnika ob levi nogi

Šolanje mladega ptičarja se začne z vajo »poleg« s katero psa naučimo, da vodnika neprivezan spremlja po lovišču ali po poteh in pri tem hodi ob vodnikovi levi nogi (Lavrič, 1967). Izjema je hoja v gozdu ali ob drevju, kjer mora pes hoditi za vodnikom, da se vanj ne zapleta. Za učenje vaje poleg na začetku izberemo odmaknjen in ne preveč hrupen prostor. Psa pripnemo na kratek povodec, na katerem ga vodimo tako, da je njegovo desno pleče ob naši levi nogi (Selan, 2000a). Ob tem izgovarjamo povelje »poleg«, ki ga podkrepimo še z nemim ukazom. S stegnjeno levo roko in s stegnjenim kazalcem psu pokažemo, da je njegovo mesto ob naši levi nogi (Lavrič, 1967). Če nas pes vleče vstran, vajo ponovimo, pri tem pa hodimo poleg stene ali žive meje. V primeru, da ptičar hodi pred nami, ga s kratkim in sunkovitim potegom nazaj povlečemo za ovratnico. Če za vodnikom zaostaja, korak pospešimo. Po dobro opravljeni vaji psa pohvalimo, ponavljamo pa jo toliko časa, dokler pes ne hodi pravilno in mirno poleg vodnikove leve noge. Psa šolamo v zaprtem prostoru, kot tudi na prostem (Selan, 2000a). Ko ptičar, privezan na povodcu vajo »poleg« popolnoma osvoji, le tega postopoma opuščamo, dokler ne dosežemo, da je pes popolnoma vodljiv tudi, ko je prost (Lavrič, 1967).

2.3.2 Mirovanje v stoječem položaju

S poveljem »stoj« od psa zahtevamo, da se ustavi in stoji toliko časa, dokler mu ne ukažemo česa drugega. Z vajo »stoj« lahko pričnemo kar med sprehodom. Ko se ustavimo, psu ukažemo »stoj« ter ga hkrati z levo roko božamo po glavi in povelje še enkrat ponovimo. Če bi se hotel usesti, hitro naredimo korak naprej, da mu to preprečimo. Ko dosežemo, da ptičar na naše povelje stoji in se ne premika, se počasi začnemo od njega oddaljevati. Sprva se premaknemo le za pol koraka, kasneje pa razdaljo postopoma povečujemo. Ptičarja moramo naučiti, da bo vajo opravil brezhibno tudi kadar se gibljemo ali tečemo. Med hojo psu ukažemo »stoj« in se pri tem za trenutek ustavimo. Povelje lahko podkrepimo tudi tako, da z levo razširjeno dlanjo zaustavimo psa. Ta obstoji, mi pa hojo nadaljujemo še nekaj metrov, nakar se ustavimo, obrnemo proti psu ter hkrati mirno ponavljamo povelje »stoj«. Če se ptičar premakne, ga brez nervoze primemo za ovratnico in odpeljemo na njegovo prvotno mesto. Vajo nato še enkrat ponovimo in psa pohvalimo, ko jo pravilno izvede (Selan, 2000b).

2.3.3 Mirovanje v sedečem položaju

S psom hodimo v položaju »poleg« nakar se ustavimo. Ker je ptičar že osvojil vajo »stoj« bo obstal v stoji. Obrnemo se na levo in pri tem povodec primemo z obema rokama. V naslednjem koraku le tega držimo samo še v desni roki (slika 10), ter psa hkrati primemo za ovratnico. Z desno roko ptičarja nekoliko dvignemo, z levo pa ga istočasno primemo za ledveni del pred križem. Psa nato rahlo potisnemo k tlom, da se usede vendar ne na desno ali levo stran stegna. Takoj, ko se usede, ga z levo roko pobožamo po glavi in hkrati izgovorimo povelje »sedi«. Vajo ponavljamo toliko časa, dokler se pes na povelje »sedi« ne usede že sam. Nato jo nadgradimo tako, da se ustavimo in se proti psu več ne obračamo. Ko se pes usede že na prvo povelje in pri tem na njega fizično ne vplivamo, se od psa počasi oddaljimo. Hkrati povelje »sedi« povežemo še z nemim poveljem, to je dvignemo desno roko in kazalec. Na začetku se od psa oddaljimo le za dolžino povodca, nato razdaljo postopoma povečujemo. Povelje sedi mora ptičar upoštevati tudi med vodnikovim gibanjem ali tekom (Selan, 2000b).

Slika 10: Učenje vaje sedi (Strajnar, 2006)

2.3.4 Mirovanje v ležečem položaju

Z učenjem vaje »prostor« najlažje začnemo tako, da psu ukažemo naj sede. Nato stopimo predenj, ga primemo za prve tace ter mu jih spodnesemo. Ptičarja položimo v ležeči položaj, pri tem pa ga z levo roko potiskamo navzdol v predelu vratu in nad pleči. Če bi se hotel od nas oddaljiti, mu to preprečimo s potegom povodca, ki ga držimo v desni roki. Takoj, ko se uleže, psu ukažemo »prostor«. Prednje tace mu spodnašamo toliko časa, dokler ne vidimo, da se na naše povelje že sam spušča k tlom. Takrat prenehamo s poveljem »sedi«, temveč mu ukažemo »prostor« v trenutku, ko se ustavimo. Pri tej vaji si kasneje pomagamo tudi s povodcem. Če se pes v trenutku, ko se ustavimo in mu ukažemo »prostor« ne uleže, ga s povodcem in obema rokama povlečemo k tlom. Vajo nato postopoma nadgradimo. Sprva jo ponavljamo na kratkem povodcu, kasneje uporabljamo daljšega. Psu ukažemo »prostor«, mi pa se od njega oddaljimo in končno tudi skrijemo. V primeru, da nam ptičar sledi, ga brez nervoze odpeljemo na njegovo prvotno mesto. Šele takrat ga lahko sunkovito potegnemo k tlom. Na začetku ptičarja pustimo na prostoru le za kratek čas, postopoma pa le tega podaljšujemo (Selan, 2000c). Vajo ptičar v celoti osvoji, ko na mestu mirno čaka na vodnika, pri tem pa ga ne zmoti niti divjad, ki bi jo morebiti opazil (Lavrič, 1967).

2.3.5 Prinašanje

Ptičarja prinašanja naučimo sistematično. Prinosilo si za začetek lahko naredimo kar sami. Manjšo brisačo zvijemo v svitek, ki ga lepo obvežemo. Z mehko brisačo preprečimo, da bi se pes ugriznil v ustne, ko vanjo ugrizne. Psu v kotu sobe ukažemo naj sede. S tem mu onemogočimo, da bi se premaknil v stran ali nazaj. Privezan naj bo na kratkem povodcu, da lahko ukrepamo takoj, ko se nam hoče izmuzniti. Mehko prinosilo držimo v desni roki, z levo pa psu narahlo privzdignemo obe ustni. Ptičarju z obema rokama odpremo gobec v katerega mu z desno roko potisnemo prinosilo. Pri tem roko za trenutek pridržimo pred njegovim gobcem. Tako mu preprečimo, da bi prinosilo spustil, istočasno pa ga z levo roko božamo po glavi in hvalimo. Ko se pes nauči prinosilo obdržati v gobcu, ga začnemo navajati na držanje različnih predmetov. Med tem, ko dajemo ptičarju prinosilo v gobec izgovorimo povelje »prinesi«. Predmet mu nato vzamemo z ukazom »spusti«. Vajo ponavljamo vsaj dvakrat dnevno in ob tem pazimo, da ne traja predolgo. Pri vsaki ponovitvi si prizadevamo, da pes začne odpirati gobec sam oziroma, da gre z gobcem že malo za predmetom. Le tega držimo tik pred njim, kasneje pa mu predmet postopoma odmikamo in razdaljo povečujemo. Če pes za prinosilom ne gre samostojno, mu pomagamo tako, da mu z levo roko potisnemo ustne na predkočnike ter ga hkrati povlečemo za predmetom. Sledi pohvala. Ptičar se sčasoma nauči prinosilo prijemat iz vseh položajev, vključno s tal. Šolanje otežimo tako, da predmet odlagamo vedno dlje od psa. Sledi odpoklic in ukaz »prinesi«. Pri tem mora ptičar predmet pobrati in nam ga prinesiti. Postopoma se od predmeta vedno bolj oddaljujemo, oziroma se pomikamo proti psu. Ko pridemo povsem do njega, ga pošljemo po predmet. V primeru, da nam prinosilo na kratki razdalji že prinese, le to lahko povečamo. Vajo prinašanja nadalje nadgradimo tako, da mora pes prinesiti predmet tudi v primeru, ko ga odnesemo nekaj metrov nazaj. Pri tem pazimo, da se nazaj vračamo po isti sledi. Ptičarja privežemo na dolg povodec, ki ga ima med tacami ter ga tako vodimo do predmeta. Ob tem izgovarjamo povelje »išči«. Ko pes predmet pobere, ga pohvalimo. Postopoma razdaljo do predmeta podaljšujemo. Vaja prinašanja je zelo dobra predpriprava na kasnejše šolanje ptičarja za sledenje po vlečki (Selan, 2000c). Slika 11 kaže ptičarja med prinašanjem lisice.

Slika 11: Nemški kratkodlaki ptičar pri prinašanju lisice (Volarič, 2012)

2.3.6 Prileganje k tlom

Na začetku učenja prileganja k tlom psu ukažemo naj sede. Z obema rokama primemo njegove prednje tace, ki mu jih hitro spodnesemo. Takoj zatem ptičarju z levo roko glavo sunkovito pritisnemo k tlom in mu glasno ukažemo povelje »dol«. Le tega stalno ponavljamo ter mu ob vsakem povelju sočasno potiskamo glavo navzdol. Ptičarja potiskamo navzdol toliko časa, dokler se že sam ne želi spustiti, ko opazi, da se hočemo pripogniti. Takrat vajo nadgradimo tako, da se več ne ustavljamo ampak mu v hitri hoji ukažemo »dol«. S ponavljanjem vaje tako dosežemo, da se ptičar na ukaz bliskovito uleže. Ko ptičar na povelje vajo izvede z razdalje vsaj trideset metrov, povelju »dol« dodamo še dolg pisk s piščalko. Postopoma povelje »dol« opuščamo in preidemo samo na uporabo piščalke. Učenje vaje nadaljujemo v lovišču, kjer imamo psa privezanega na kratkem povodcu. Ko na primer zajec skoči pred psom, mu zapiskamo ukaz »dol«. Postopoma povodec podaljšujemo, dokler ptičar ni popolnoma poslušen in lahko teren preiskuje prost. Šele takrat ga lahko začnemo uvajati na pravo delo v lovišču (Selan, 2000č).

2.3.7 Delo na polju

Psa moramo naučiti, da na lovu teren preiskuje sistematično, tako v širino kot tudi v globino (Slika 12). Ptičarja pri iskanju divjadi zmeraj usmerjamo proti vetru, ki psu prinaša njen vonj. S tem dosežemo, da ptičar divjad išče z visoko dvignjeno glavo in jo tako zavoha že na daleč. V primeru, da psa usmerjamo z vetrom, le ta divjadi ne zavoha pravočasno in jo nehote tudi plaši. Zelo pomembno je, da ptičar preišče celoten teren in s tem nakaže vso divjad, ki je tam prisotna. Kako to dosežemo? Zamislimo si določeno območje, ki ga nameravamo preiskati. Psa odvežemo, potrepljamo po prsih in pohvalimo. Tako mu vlijemo veselje do dela. Pri tem mu pomagamo tudi tako, da ga spremljamo do polovice terena in mu z roko nakazujemo naj išče levo in desno. Ko pridemo do konca zamišljenega območja, se obrnemo v nasprotno smer. Ptičar bo to opazil, se obrnil in pred nami začel iskati v smeri v katero smo obrnjeni. V nasprotnem primeru ga odpokličemo s piščalko. Ko pride mimo nas, ga pohvalimo, pokažemo smer nadaljnjega iskanja in postopek nadaljujemo vse do konca zamišljenega terena. Nadalje moramo ptičarja naučiti, da območje preiskuje z vetrom. Večina psov gre sprva v isto smer kot piha veter, na določeni razdalji pa se obrnejo in začnejo iskati proti nam, torej proti vetru. V tem primeru od psa ne zahtevamo, da pred nami levo in desno preiskuje teren v smeri vetra. Ko ptičar divjad zavoha, nagonsko obstane in se postavi v smeri proti divjadi. Takrat počasi pridemo do psa, ga pohvalimo in z glasom umirjamo. Popolnoma poslušen pes bo tudi v primeru, da divjad pred njim skoči ali odleti, ostal v stoji ne, da bi to od njega zahtevali. Če se za pobeglo ali odletelo divjadjo požene, mu takoj ukažemo »dol«. Za dobro opravljeno delo psa pohvalimo. Ptičarja moramo nadalje naučiti, da ga od stoje lahko tudi odpokličemo. To je še posebej pomembno, če preiskujemo nepregleden teren, kjer psa težje opazimo. V primeru, da bi ptičar stal na pritajeno divjad, ga s piščalko ne bi priklicali. Namesto, da bi preiskovali teren, bi čakali in iskali psa. Kako ptičarja naučimo odpoklica, ko je že v stoji? Psu, ki ima trdno stoji, se približamo. Pripnemo ga na povodec in pohvalimo, ker je pravilno stal na divjad. Malo počakamo, nato pa se za nekaj korakov od njega oddaljimo in ga pokličemo. Če se za odpoklic ne zmeni, ga rahlo potegnemo k sebi in ponovno pohvalimo. Vajo ponavljamo toliko časa, dokler pes ni popolnoma poslušen (Selan, 2000e).

Slika 12: Madžarski ptičar - vižla pri sistematičnem preiskovanju terena (Šobar, 2012)

2.3.8 Prinašanje divjadi po vlečki

Pri učenju prinašanja divjadi po vlečki, imamo ptičarja vedno pripetega na dolgi vrvici. Preden po tleh povlečemo mrtvo divjad, se s psom malo poigramo in mu jo nekajkrat vržemo, da nam jo ta prinese. Nato ga pohvalimo in mu ukažemo »prostor«. Mrtvo divjad povlečemo tako, da nas pes pri tem ne vidi. Ko se vrnemo, ptičarja privežemo na sledno vrvico in mu z desno roko pokažemo smer sledi (Slika 12). Po njej psa vodimo počasi. Če ptičar sled lepo izdeluje, ga hvalimo in pri tem istočasno popuščamo vrvico. Ko divjad najde, jo mora pobrati. Od ptičarja zahtevamo, da jo v gobcu prinese do nas in se pred nami usede. Divjad mora v gobcu držati toliko časa, dokler mu je ne vzamemo s poveljem »spusti«. Nato se s psom malo poigramo ter mu plen ponovno vržemo, da nam ga prinese. Prve vlečke so dolge največ petdeset metrov, kasneje so lahko daljše in z zavoji. Ko pes vlečko že lepo izdeluje, ga odložimo v kritje in mu tako preprečimo, da bi nas pri polaganju vlečke videl. Preden ptičarja pošljemo na sled, mu ukažemo »sedi«, mi pa se pretvarjamo, da iščemo sled. Nato se vrnemo po psa in ga na sled usmerimo. Proti koncu učenja je ptičar pripet le še do polovične dolžine vlečke (Selan, 2000f).

2.3.9 Delo v vodi

V primeru, da smo psa kupili kot mladiča, smo ga vodoljubnosti naučili že v času vzgoje. Tako smo si postavili temelj, na katerem lahko gradimo ptičarjevo nadaljnje šolanje za delo v vodi. Račji vonj je za nekatere pse odvraten, zato ptičarja najprej seznanimo z mrtvimi racami, ki naj jih sprva prinaša le na suhem. V nadaljevanju šolanja tako preprečimo, da nam pes žive race ne bi prinesel, saj se je z njenim vonjem že spoznal. Ptičarja odpeljemo do vode, ki je zaraščena z ločjem. Tako ima rasa dovolj prostora za kritje, hkrati pa psu preprečimo, da bi raco videl. Preden jo spustimo v vodo, ji porežemo letalna peresa. Nato počakamo toliko časa, da se rasa v ločju skrije. Ptičarja odpnemo s povodca ter mu ukažemo naj jo poišče (Slika 13). Sprva naj pes raco prinaša iz plitve vode, vendar mora nadalje zaplavati tudi v globoko ter raco poiskati. Če pri tem slučajno izgubi sled, mu pomagamo tako, da ga usmerjamo z roko. V primeru, da rasa odplava na odprto, jo mora lovec ustreliti, saj mora ptičar divjad iskati z vohom in ne z vidom. Od psa nato zahtevamo, da nam raco prinese. Pri tem pazimo, da jo ptičar drži v gobcu (Slika 14) toliko časa, dokler se pred nami ne usede, mi pa mu jo s poveljem »spusti« vzamemo. Če bi pes raco spustil samovoljno, bi ta v primeru, da bi bila še živa zbežala nazaj v vodo ali ločje. Če jo pes na bregu samovoljno izpusti, stopimo v plitvo vodo, ptičarja pripnemo na povodec ter ga ponovno začnemo učiti pravilnega prinašanja (Selan, 2000g).

Slika 13: Lovec ukazuje ptičarju naj prinese raco (Strajnar, 2008b)

Slika 14: Nemški kratkodlaki ptičar pri prinašanju race iz vode (Strajnar, 2012a)

2.3.10 Delo v gozdu

Ptičarja moramo za delo v gozdu posebej izšolati, saj ga za tovrsten lov načeloma ne uporabljamo. Z grmarjenjem psa seznanimo šele takrat, ko že dobro pozna delo na polju in v vodi. Ptičar mora na polju teren preiskovati hitro in sistematično, pri tem pa se od vodnika lahko oddalji. Nasprotno mora pri grmarjenju zamišljeno območje pregledovati sistematično, vendar počasi. Psu je dovoljeno, da teren preiskuje največ trideset metrov od vodnika, oziroma od njega zahtevamo, da se mora vedno gibati v dometu puške šibrenice. Tudi pri grmarjenju mora ptičar na zavohano divjad trdno obstati. Dvigne jo lahko samo vodnik, ob tem pa mora pes obstati na mestu. Za učenje grmarjenja je primeren z grmovjem poraščen teren, ki je dokaj pregleden. Za začetek šolanja je najprimernejša divjad fazan, saj ima močan vonj. Zaželeno je, da s ptičarjem iščemo vedno proti vetru in hkrati od njega zahtevamo, da teren preiskuje počasi. V primeru, da išče prehitro in predaleč, mu ukažemo »dol«. Kmalu se bo naučil, da se povelju »dol« izogne samo v primeru, če bo iskal počasneje. Ko divjad odstrelimo, jo nekaj časa pustimo ležati, nato pa psu ukažemo, da nam jo takoj prinese in odda. S tem se izognemo možnosti, da bi ptičar uplenjeno divjad zakopal. Če nam jo pravilno prinese, psa pohvalimo in ga v bližini odložimo v kritje s poveljem »prostor«. Divjad nato vržemo v grmovje ter od ptičarja ponovno zahtevamo, da jo najde in pravilno prinese. Ko pes vajo brezhibno opravi, ga pohvalimo, s tem pa ga tudi vzpodbudimo, da nam plen raje prinaša in ne zakoplje (Selan, 2000h).

2.3.11 Šarjenje

Za šarjenje so najbolj primerni lovski psi iz skupine šarivci oziroma tisti psi, ki pri šarjenju najdeno divjad glasno poženejo in se oglašajo tudi na topli sledi divjadi (Selan, 2000i). Sled je topla, dokler je vonj premikajočega se bitja še v zraku. Ko pes vonj zazna samo še v tleh, pravimo, da je sled mrzla (Lavrič, 1967). Ker ptičarja v poraščenem gozdu ne moremo videti, je zelo pomembno, da se pes med gonjo divjadi oglašja, da ga vsaj slišimo. Psov, ki divjad poženejo nemo ali se na topli sledi divjadi ne oglašajo, pri šarjenju ne moremo uporabljati. Šarjenje ni ptičarjevo značilno delo, zato ga začnemo tega učiti šele, ko pes popolnoma osvoji grmarjenje. Sprva ptičarja učimo šariti v preglednejšem gozdu. Ko bo pes divjad našel, bo nanjo obstal, mi pa se mu približamo in ukažemo »poženi«. Istočasno psa še spodbujamo, da divjad požene, vendar gonja ne sme trajati več kot sto metrov. Ptičarja po odpoklicu pohvalimo. Nadalje psa postopoma začnemo učiti samostojnega iskanja-šarjenja. Pri tem nam pomaga pomočnik. Za začetno šolanje šarjenja je najprimernejši gozdič sredi travnikov. Pomočnik hodi po eni strani gozda, lovec s psom pa po drugi. V primeru, da bi pes divjad pognal iz gozdiča na polje, pomočnik lovcu to nemudoma signalizira. Takrat mora lovec psa takoj odpoklicati ali mu ukazati »dol«, da ptičarju to ne pride v navado. Vajo nadgradimo tako, da psu ukažemo naj sede in se od njega oddaljimo približno pet metrov. Nato se obrnemo k njemu in mu ukažemo »poženi«. Tako pomočnik kot vodnik, psa pri gonji spremljata ob gozdu. Ko pes že večkrat požene divjad, se vrne nazaj do lovca in pri tem z njim ne izgubi stika, se lahko lovec od psa še bolj oddalji. Nato mu z roko ali piščalko ukaže »poženi«. Ptičar se od lovca ne sme preveč oddaljevati, saj lahko postane preveč samostojen in se v skrajnem primeru pri lovu začne obnašati kot gonič. Vajo ponavljamo, dokler je ptičar popolnoma ne osvoji (Selan, 2000i).

2.3.12 Delo po krvni sledi

Za iskanje velikih zveri in velike parkljaste obstreljene divjadi, ki po strelu ni padla na mestu, najpogosteje uporabljamo lovske pse krvosledce, vendar nam pri tem lahko pomagajo tudi ptičarji, ki so posebej izšolani za delo po krvni sledi. Za tovrstno šolanje so primerni le tisti psi, ki imajo določene prirojene lastnosti. Le te predstavljajo obvezno osnovo za nadaljnjo učenje ptičarja za delo po krvni sledi. Pes mora pokazati veliko voljo do sledenja tako v idealnih pogojih za lov, kot tudi v primeru slabega vremena in/ali zahtevnega terena. Obvezno mora imeti oster značaj. Le tako bo sposoben ranjeno divjad podreti na tla, jo prijeti za goltanec in jo na mestu zadrževati do lovčevega prihoda. Za delo po krvni sledi je primeren le tisti ptičar, ki ob najdeni sledi divjadi laja oziroma divjad glasno goni. To je zelo pomembno, saj pes divjadi pred seboj večinoma ne vidi. Hkrati z laježem lovca opozarja, da divjad še beži, da jo je zaustavil ali daje glas ob mrtvi ali še živi divjadi, ki se ne more premakniti. Nenazadnje je lajež psa koristen tudi zato, da lovec vsak trenutek ve, kje se pes nahaja. Za šolanje ptičarja za delo po krvni sledi potrebujemo sledni jermen, ki je nekakšna zveza med vodnikom in psom. Obenem le ta za psa predstavlja zunanji znak za iskanje ranjene divjadi, saj slednega jermena pri drugih veščinah ne uporabljamo. Za ptičarja bi bilo idealno, če bi ga dela po krvni sledi učili na naravnih krvnih sledeh. Ker za to običajno ni veliko priložnosti, si pri učenju pomagamo z umetnimi. Na začetku učenja izberemo teren z nizko travo. Ptičarja tako učimo, da mora sled iskati z glavo pri tleh. V primeru, da bi bila trava visoka, bi pes sled iskal z dvignjeno glavo, kar pa ni pravilno. Poznamo več načinov polaganja umetne krvne sledi. Eden od njih je, da vejico iglavcev pomočimo v kri in sled položimo tako, da kri z vejico škropimo. Sprva naj bodo krvni sledovi gosti, kasneje bolj redki. Nato na koncu sledi položimo mrtvo parkljasto divjad in počakamo najmanj dve uri. Ptičarja nato privedemo na začetek sledi, ga privežemo na sledni jermen in mu ukažemo povelje »išči kri«. Pri tem ga odpeljemo proti začetku sledi, ki pa jo mora najti sam. Psu pustimo, da išče čimbolj samostojno, vendar počasi. Pri tem ga stalno hvalimo in spodbujamo naj išče kri. Ko mrtvo divjad najde, se mora oglasiti, če ne pa moramo to od njega zahtevati s poveljem »glas«. Divjad lahko ovohava, nikakor pa je ne sme trgati. V nadaljevanju učenja čas od postavitve sledi do začetka sledenja vedno bolj podaljšujemo. Končno položimo sled popoldne, psa pa na sled privedemo naslednji dan oziroma dopoldne. Vajo kasneje otežimo tako, da sled položi

pomočnik. S tem preprečimo, da bi pes v zraku zaznal vonj vodnika in si z njim pomagal pri iskanju divjadi. Sledi naj bodo tako sveže kot stare. Nikoli jih ne smemo polagati na istih mestih oziroma terenu, saj je na vsakem kraju iskanje drugačno, zdaj težje, drugič lažje. S ptičarjem moramo sledenje vaditi ob vsakem vremenu in ob različnem dnevnem času. Tako ga privajamo na razmere, s katerimi se bo pri iskanju srečal na terenu. Pri vsem naštetem pa je najbolj pomembno, da s psom vajo vztrajno in potrpežljivo ponavljamo. Le tako bomo dosegli, da bo naš ptičar postal dober in zanesljiv krvosledec (Lavrič, 1967).

Slika 15: Nemški ostrodlaki ptičar-žimavec pri oblajanju mrtvega prašiča (Selan, 2004)

2.4 LOVSKE PREIZKUŠNJE PTIČARJEV

2.4.1 Pomladanska vzrejna preizkušnja

Pomladanska vzrejna preizkušnja ptičarjev je namenjena ocenjevanju podedovanih naravnih lovskih zasnov mladega psa, katere naj bi s pravilno vzgojo in šolanjem še bolj okrepili. Te so volja za delo po sledi, iskanje, stoja in vodljivost (Pravilnik za pomladansko ..., 2012).

2.4.2 Jesenska vzrejna preizkušnja

Na pomladanski in jesenski vzrejni preizkušnji se ugotavlja podedovane naravne lovske zasnove mladega psa, vendar se istočasno tudi določi, če je pes primeren tudi kot plemenjak. Po opravljeni preizkušnji se ptičarja lahko uporablja za lov na nizko in vodno divjad (Pravilnik za jesensko ..., 2012).

2.4.3 Poljska preizkušnja in širša poljska preizkušnja

Tako poljsko kot tudi širšo poljsko preizkušnjo se praviloma uporablja le za tiste pse, ki se niso udeležili jesenske vzrejne preizkušnje. Ptičarje, ki so uspešno opravili poljsko preizkušnjo, se lahko koristi pri lovu na nizko poljsko divjad. Psi, ki so uspešno končali širšo poljsko preizkušnjo, so dokazali lovsko uporabnost za lov na nizko ter vodno divjad in so glede lovske uporabnosti enakovredni s tistimi ptičarji, ki so opravili jesensko vzrejno preizkušnjo (Pravilnik za poljsko ..., 2012).

2.4.4 Uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov

Za zasledovanje obstreljene velike parkljaste divjadi se uporablja le tiste ptičarje, ki so opravili uporabnostno preizkušnjo v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Če lovec želi ptičarja uporabljati tudi za zasledovanje obstreljenega medveda mora pes obvezno prejeti pozitivno oceno za sledenje medveda (Pravilnik o uporabnostni ..., 2012).

2.4.5 Vsestranska uporabnostna preizkušnja ptičarjev

Pes, ki je uspešno prestal vsestransko uporabnostno preizkušnjo ptičarjev, je dokazal svojo lovsko uporabnost v vodnem, gozdnem in poljskem delu. Na vsestranski uporabnostni preizkušnji ptičarjev, ki se označuje tudi kot mojstrski izpit lovskih psov, pes pokaže znanje, kakršno je potrebno pri praktičnem izvajanju lova (Pravilnik za vsestransko ..., 2012).

3 MATERIAL IN METODE

3.1 MATERIAL

Petinsedemdesetim lovskim družinam smo poslali 301 anketni obrazec. Le te smo izbrali tako, da smo na koncu dobili vzorec vsaj desetih predstavnikov posamezne pasme lovskih psov ptičarjev. Podatke o številu ptičarjev določene pasme po posameznih lovskih družinah, nam je velikodušno posredovala Lovska zveza Slovenije. Izpolnjenih smo prejeli 55 anketnih obrazcev, od tega jih je bilo 49 pravilno izpolnjenih. Anketa je bila opravljena v decembru 2012.

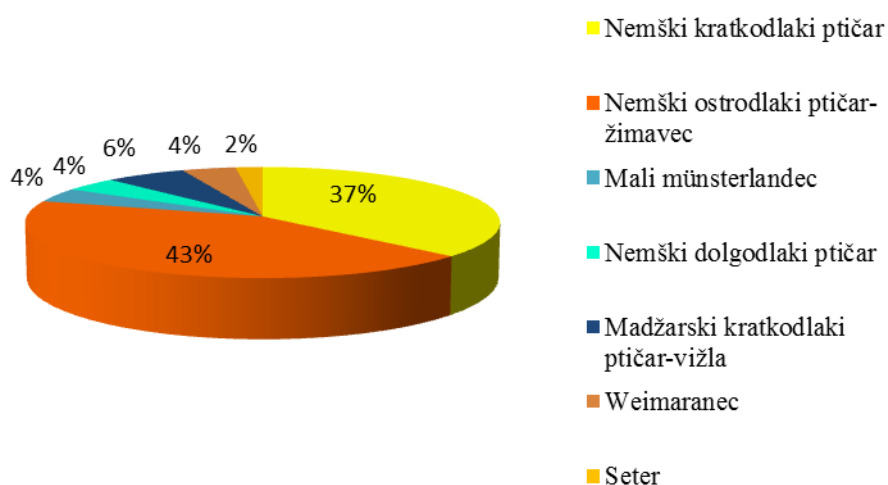
3.2 METODE

Z željo, da bi potek lovskega šolanja ptičarjev v diplomski nalogi kar najbolje predstavili smo se udeležili začetnega tečaja lovskega šolanja ptičarjev. Tega je organiziralo društvo ljubiteljev ptičarjev, potekal pa je pod vodstvom priznane kinološke sodnice Andreje Strajnar. Na tečaju smo pridobili izkušnje, s pomočjo katerih smo pripravili poseben anketni obrazec (Priloga A). Vprašanja v anketnem obrazcu so se nanašala na podatke o posameznem ptičarju in njegovem dosedanjem šolanju. Pridobljene odgovore smo obdelali s programom Microsoft Office Excel 2010.

4 REZULTATI Z RAZPRAVO

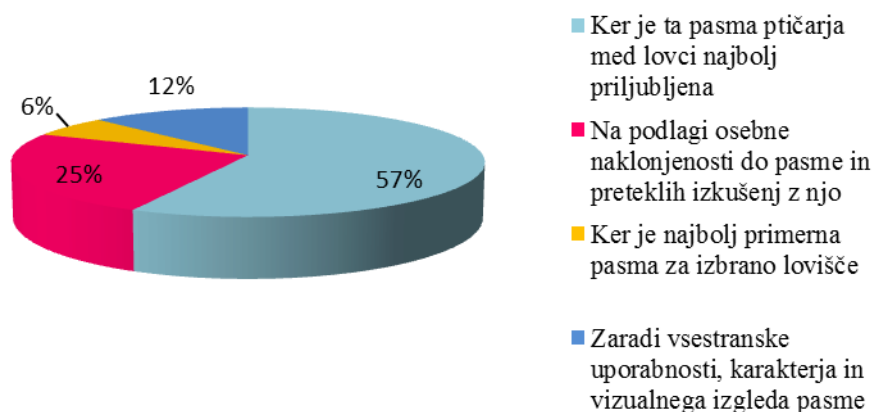
4.1 ANALIZA ANKETE

V anketi je sodelovalo petinštirideset moških (91,84 %) in štiri ženske (8,16 %). Povprečna starost anketirancev je bila dvainpetdeset let. Iz slike 16 je razvidno, da ima večina lovcev nemške pasme ptičarjev. Med njimi je s 43 % najbolj zastopan nemški ostrodlaki ptičar-žimavec, s 37 % mu sledi nemški kratkodlaki ptičar. Za nakup madžarskega kratkodlakega ptičarja-vižle se je odločilo le 6 % anketirancev. Mali münsterlandec, nemški dolgodlaki ptičar in weimaranec so zastopani v enakem, 4 % deležu. Za setra se je odločilo le 2 % lovcev.

Slika 16: Delež posameznih pasem ptičarjev med anketiranimi lovci

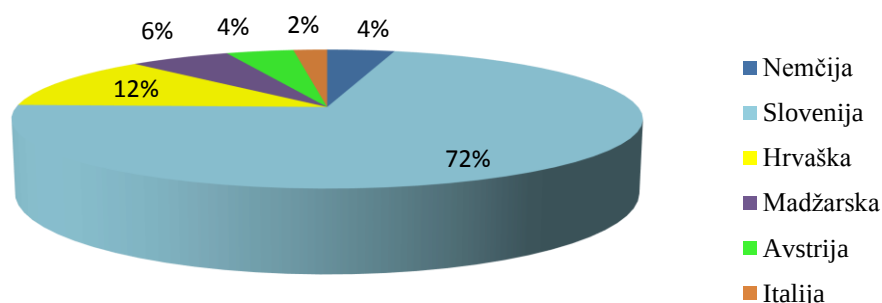
Največ anketirancev se je za izbrano pasmo psa odločilo zato, ker menijo, da je le ta med lovci najbolj priljubljena. Pasma ptičarja je na podlagi osebne naklonjenosti do pasme in preteklih izkušenj z njo izbralo 25 % anketirancev. Kot glavni razlog pri izbiri pasme psa je 12 % lovcev navedlo njeno vsestransko uporabnost, vizualni izgled in karakter. Le 6 % anketirancev je svojo pasmo ptičarja izbrala na podlagi prepričanja, da je le ta najbolj primerna za izbrano lovišče (Slika 17). Pričakovali smo, da bo lovcem pri izboru pasme psa najbolj pomembna primernost izbrane pasme za določeno lovišče in njena vsestranska uporabnost pri lovu, vizualni izgled ter karakter, vendar se naša pričakovanja niso uresničila. Ravno tako smo domnevali, da se bo večji delež lovcev pri odločitvi za določeno pasmo ptičarja zanašal na svoje pretekle izkušnje s to pasmo psa ter na osebno naklonjenost do nje, vendar se tudi v tem primeru naša pričakovanja niso uresničila.

Slika 17: Razlogi za izbor posamezne pasme ptičarjev pri lovcih

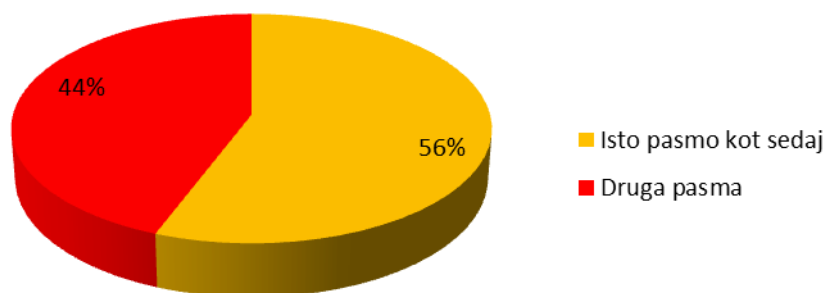
Lovci so poleg pasme ptičarja izbrali tudi spol svojega psa. Štiriindvajset anketirancev se je odločilo za psa, petindvajset pa za psico. Od skupno devetinštiridesetih ptičarjev je kastriranih ali steriliziranih le osem. Izmed 41 živali, ki niso bile kastrirane ali sterilizirane, jih za razplod uporabljajo samo osem. Skoraj vsi lovci so se odločili za nakup mladiča, le štirje anketiranci so kupili odraslega izšolanega psa. Izbira spola psa je praviloma stvar osebne odločitve. Nekateri lovci prisegajo na samce, saj se tako izognejo težavam z gonitvijo. Le ta pri psicah predstavlja problem, saj je med gonitvijo ne moremo uporabljati za lov. Zaradi samih hormonskih sprememb, ki se dogajajo pri tem procesu, psica ni osredotočena na delo in je pogosto neposlušna. V primeru, da je ne nameravamo uporabljati za razplod, lahko težavo odpravimo s sterilizacijo. Spet drugi za lov raje uporabljajo psice, saj naj bi veljale za bolj poslušne in previdnejše. Pri lovu naj bi vzdrževale boljši kontakt z vodnikom v primerjavi s samci (Hansen-Catta, 2003). Če se odločimo za sterilizacijo ali kastracijo psa, značajske razlike med psom in psico zmanjšamo, ter se hkrati izognemo nezaželenim mladičem (Davis, 2007). Odločitev za nakup odraslega psa ali mladiča je odvisna predvsem od posameznikove osebne odločitve in razpoložljivega prostega časa. Če se odločimo za nakup dva meseca starega mladiča, smo hkrati sprejeli odgovornost tudi za njegovo vzgojo ter nadaljnje šolanje. Nakup pasjega mladiča ima nekatere prednosti. Lastnikova vez z živaljo je trdnjša, v njegovem procesu odraščanja pa lahko do neke mere vplivamo tudi na njegov značaj. Nekateri lovci se raje odločijo za nakup psa, starega od šest do devet mesecev, ki je že pripravljen za začetek šolanja ali pa za nakup odraslega že izšolanega psa. Ta možnost je dobra za tiste lovce, ki za vzgojo psa nimajo dovolj časa in potrpežljivosti, vendar pri takem nakupu obstaja določeno tveganje. Lahko se zgodi, da gospodar ni dovolj avtoritativen in zato psa ni sposoben voditi ali pa, da se značajske ne ujameta. Značaj psa v tej starosti že težje spreminjamo, saj je le ta v veliki meri že izoblikovan. V takem primeru skupno delo lovca in psa pri lovu ni mogoče (Hansen-Catta, 2003). Pri vsem naštetem moramo poudariti, da ljubeznivost in ubogljivost našega psa nista odvisni le od njegovega značaja ali spola. Najpomembnejše je, kako z njim ravnamo, ter koliko časa smo pripravljeni posvetiti njegovemu šolanju (Davis, 2007).

Iz slike 18 lahko razberemo, da je kar 72 % lovcev psa kupilo v Sloveniji. Svojega ptičarja je na Hrvaškem izbralo le 12 % anketirancev. Sledita jim Madžarska ter z enakim deležem Avstrija in Nemčija. Le 2 % lovcev je psa kupilo v Italiji. Pri nas obstaja kar nekaj kakovostnih vzrediteljev ptičarjev. Zato domnevamo, da so lovci svojega psa raje izbrali v Sloveniji.

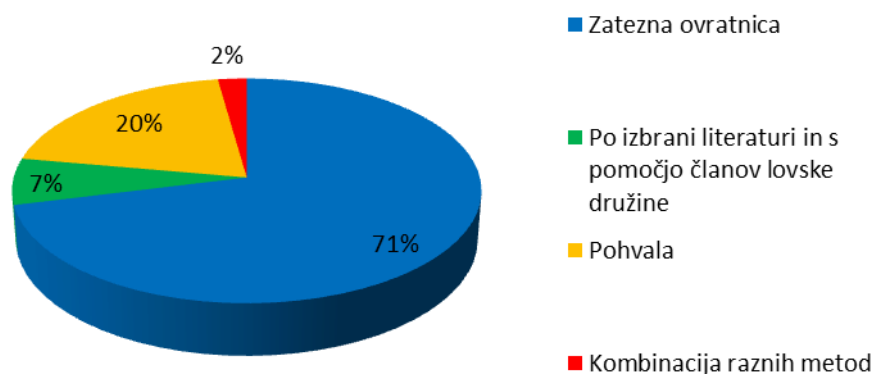
Slika 18: Država nakupa lovskega psa ptičarja

Na vprašanje ali je to vaš prvi lovski pes, je sedemintrideset lovcev odgovorilo, da so lovskega psa že imeli, dvanajst anketirancev pa ima lovskega psa prvič. V nadaljevanju smo želeli od lovcev, ki so že imeli lovskega psa, izvedeti, katero pasmo lovskega psa so imeli v preteklosti. Za isto pasmo, kot jo imajo sedaj (Slika 19), se je odločilo 56 % anketirancev, drugo pasmo je izbralo 44 % anketirancev. Predvidevamo, da se je večina lovcev za isto pasmo ptičarja odločila na podlagi osebne naklonjenosti do pasme in preteklih izkušenj z njo. Ravno tako domnevamo, da so se nekateri lovci za drugo pasmo psa odločili zato, ker s prvo niso bili zadovoljni. Mogoče so izbrali drugo lovišče in so se tako raje odločili za drugo pasmo ptičarja, ki je po njihovem mnenju za izbrano lovišče primernejša.

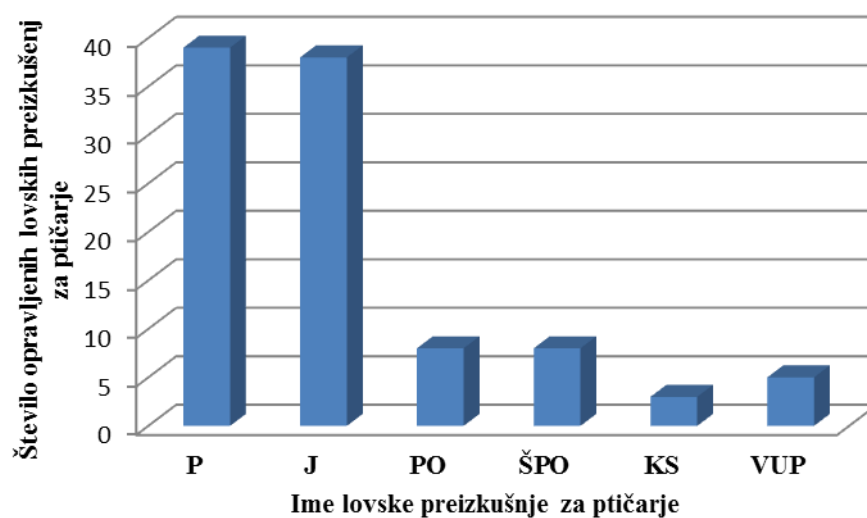
Slika 19: Prikaz pasme ptičarjev, ki so jih lovci v preteklosti že imeli

Ker morajo biti lovsko uporabni psi dobro izšolani, smo lovcem zastavili tudi sklop vprašanj, ki so povezana s šolanjem ptičarja. Pred začetkom lovskega šolanja je bilo v pasjo šolo vključenih devetnajst psov, ostalih šestindvajset so lovci šolali sami. Več kot polovica vprašanih je pri vzgoji svojega psa uporabljala zatezno ovratnico (Slika 20). Manjši delež lovcev se je pri vzgoji svojega ptičarja posluževalo pohvale, le 7 % anketirancev pa je psa vzgajalo s pomočjo članov lovske družine in izbrane literature. Kombinacijo različnih metod je poskusilo 2 % lovcev. Razloge za prevladujočo vzgojo ptičarjev z zatezno ovratnico lahko iščemo v starostni strukturi vodnikov lovskih psov ptičarjev. Domnevamo, da večina lovcev pri vzgoji svojega psa še vedno uporablja zatezno ovratnico zato, ker z novimi načini vzgoje ter šolanja psa še niso seznanjeni.

Slika 20: Uporabljeni načini vzgoje lovskega psa ptičarja

Za delo v lovišču lahko uporabljamo samo izšolanega lovskega psa ptičarja. Ta mora svojo uporabnost za lov dokazati na posameznih lovskih preizkušnjah, ki so vezane na njegovo pasemsko skupino. Zato nas je v nadaljevanju zanimalo, katerih lovskih preizkušenj so se lovci s svojimi ptičarji največkrat udeležili. Med vsemi opravljenimi lovskimi preizkušnjami za ptičarje (Slika 21), vidno izstopata pomladanska in jesenska vzrejna preizkušnja. Z osmimi opravljenimi lovskimi preizkušnjami za ptičarje jima sledita poljska preizkušnja in širša poljska preizkušnja. Najmanj vodnikov ptičarjev se je odločilo za opravljanje vsestranske uporabnostne preizkušnje ptičarjev in uporabnostne preizkušnje v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Vsi lovci z izjemo enega, ki je moral ponovno opravljati širšo poljsko preizkušnjo, so s svojimi ptičarji želene preizkušnje opravili že prvič. Ker so se lovci s svojimi psi najpogosteje odločili za opravljanje pomladanske in jesenske vzrejne preizkušnje lahko domnevamo, da ptičarje še vedno uporabljajo le za prvotne namene pomoči pri lovu, zaradi katerih so bili tudi vzrejeni.

Slika 21: Prikaz števila opravljenih lovskih preizkušenj za ptičarje

Legenda:

P = pomladanska vzrejna preizkušnja

J = jesenska vzrejna preizkušnja

PO = poljska preizkušnja

ŠPO = širša poljska preizkušnja

KS = uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov

VUP = vsestranska uporabnostna preizkušnja ptičarjev

5 SKLEPI

- Slovenski lovci se pri izbiri psa ptičarja najpogosteje odločijo za nakup psa nemške pasme
- Za ptičarja določene pasme se vodniki lovskih psov najpogosteje odločijo na podlagi prepričanja, da je izbrana pasma psa med lovci najbolj priljubljena
- Večina lovcev je svojega ptičarja kupila v Sloveniji
- Dobra polovica lovcev, ki so v preteklosti že imeli lovskega psa ptičarja se pri ponovnem nakupu odloči za isto pasmo psa
- Več kot polovica lovcev pri vzgoji in šolanju svojega psa uporablja zatezno ovratnico
- Največ lovskih psov ptičarjev ima opravljeno pomladansko in jesensko vzrejno preizkušnjo
- Vsi lovci z izjemo enega, ki je moral ponovno opravljati širšo poljsko preizkušnjo so s svojimi ptičarji izbrane lovske preizkušnje uspešno opravili že prvič

6 POVZETEK

Z diplomsko nalogo smo želeli potrditi domnevo, da so nemške pasme ptičarjev med slovenskimi lovci najbolj zastopane in ugotoviti kateri način vzgoje in šolanja psa je med vodniki lovskih psov ptičarjev najbolj priljubljen. Želeli smo tudi ugotoviti katerih lovskih preizkušenj so se lovci s svojimi ptičarji največkrat udeležili. V ta namen smo pripravili anketni obrazec, ki ga je izpolnilo 55 lovcev, članov različnih lovskih družin.

Rezultati ankete so potrdili, da je večina anketirancev svojega lovskega pomočnika izbrala v skupini nemških pasem ptičarjev, med katerimi je najbolj zastopan nemški ostrodlaki ptičar – žimavec. Več kot polovica vodnikov lovskih psov se je za svojega ptičarja odločila zaradi prepričanja, da je izbrana pasma psa med lovci najbolj priljubljena. V obravnavani populaciji je bilo enako število psov in psic. Več kot polovica vodnikov lovskih psov je svojega ptičarja kupila v Sloveniji. Skoraj vsi anketiranci (92 %) so se odločili za nakup mladiča, le štirje (8 %) so izbrali odraslega izšolanega psa. Večina lovcev je v preteklosti že imela lovskega psa. Ko so se odločili za ponovni nakup, so najpogosteje izbrali isto pasmo psa, kot so jo že imeli v preteklosti. Lovci so pri vzgoji in šolanju svojega ptičarja v veliki večini uporabljali zatezno ovratnico. V manjši meri so se pri vzgoji in šolanju svojega psa posluževali drugih metod, kot sta vzgoja s pomočjo motivacije, ter vzgoja psa s pomočjo izbrane literature in ob pomoči članov lovske družine. Največ ptičarjev je opravilo pomladansko in jesensko vzrejno preizkušnjo. Tako lahko domnevamo, da ptičarje v splošnem še vedno uporabljajo samo za prvotni namen pomoči pri lovu in ne toliko kot vsestransko uporabne lovske pse.

7 VIRI

- Davis C. 2007. Dogs: 500 questions answered. London, Bounty Books: 256 str.
- Fogle B. 2002. Enciklopedija psov. 3. Izdaja. Ljubljana, Slovenska knjiga: 312 str.
- Furlan J. Tečaji in trening – Priprave na JZP 2011. 2012. Društvo ljubiteljev ptičarjev (22. dec. 2012).
http://www.pticarji.si/plugins/diaporama/diaporama.php?lng=sl&diapo_id=25 (10. jan. 2013)
- Furlan T. Tečaji in trening – Tečaj poslušnosti Lj. 2011. 2012. Društvo ljubiteljev ptičarjev (22. dec. 2012).
http://www.pticarji.si/plugins/diaporama/diaporama.php?lng=sl&diapo_id=14 (10. jan. 2013)
- Hansen-Catta P. 2003. Lov: Velika splošna enciklopedija. Tržič, Učila international: 407 str.
- Leskovic B. 2012. Splošno o kinologiji – psoslovju. V: Divjad in lovstvo. Leskovic B., Arpad Köves (ur.). Tržič, Učila international: 169-200
- Lavrič J. 1967. Moj pes: Vzreja, vzgoja, šolanje. Koper, Lipa: 294 str.
- Mednarodna kinološka zveza. 2013. Wikipedia (9. mar. 2013).
http://sl.wikipedia.org/wiki/F%C3%A9d%C3%A9ration_Cynologique_Internationale (10.mar.2013)
- Pravilnik za pomladansko vzrejno preizkušnjo (PZP). Društvo ljubiteljev ptičarjev (22. dec. 2012). http://www.pticarji.si/file/Pravilniki/PRAVILNIK_PZP.pdf (10. jan. 2013)
- Pravilnik za jesensko vzrejno preizkušnjo (JZP). Društvo ljubiteljev ptičarjev (22. dec. 2012). http://www.pticarji.si/file/Pravilniki/PRAVILNIK_JZP.pd (10. jan. 2013)
- Pravilnik za poljsko preizkušnjo (PP) in širšo šoljsko preizkušnjo (ŠPP). Društvo ljubiteljev ptičarjev (22. dec. 2012).
http://www.pticarji.si/file/Pravilniki/PRAVILNIK_SPP.pdf (10. jan. 2013)

Pravilnik o uporabnosti preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov (UP).

Društvo ljubiteljev ptičarjev (22. dec. 2012).

http://www.pticarji.si/file/Pravilniki/Pravilnik_UPKS.pdf (10. jan. 2013)

Pravilnik za vsestransko uporabnostno preizkušnjo ptičarjev. Društvo ljubiteljev ptičarjev (22. dec. 2012). http://www.pticarji.si/file/Pravilniki/PRAVILNIK_VUP.pdf (10. jan. 2013)

Selan J. 2000a. Izšolajmo psa za uporabnega pomočnika. Lovec, 83, 1: 43-45

Selan J. 2000b. Izšolajmo psa za uporabnega pomočnika. Lovec, 83, 2: 95-96

Selan J. 2000c. Izšolajmo psa za uporabnega pomočnika. Lovec, 83, 3: 145-147

Selan J. 2000č. Izšolajmo psa za uporabnega pomočnika. Lovec, 83, 4: 201-202

Selan J. 2000e. Izšolajmo psa za uporabnega pomočnika. Lovec, 83, 6: 304-307

Selan J. 2000f. Izšolajmo psa za uporabnega pomočnika. Lovec, 83, 7-8: 371-373

Selan J. 2000g. Izšolajmo psa za uporabnega pomočnika. Lovec, 83, 9: 424-427

Selan J. 2000h. Izšolajmo psa za uporabnega pomočnika. Lovec, 83, 10: 478-479

Selan J. 2000i. Izšolajmo psa za uporabnega pomočnika. Lovec, 83, 11: 533-535

Selan J. 2004. Učenje psa za delo po krvnem sledu in iskanje obstreljene divjadi. Lovec, 87, 9: 499-502

Strajnar A. 2008a. Seminar o novih pristopih pri šolanju psov. Lovec, 89, 5: 282-282

Strajnar A. 2008b. Državna tekma v vodnem delu za lovske pse. Lovec, 91, 12: 641-642

Strajnar A. 2006. Enodnevna delavnica – prinašanje. Lovec, 89, 10: 505-505

Strajnar A. Preizkušnje – Solms – Sombor 2011. 2012a. Društvo ljubiteljev ptičarjev (22. dec. 2012).

http://www.pticarji.si/plugins/diaporama/diaporama.php?lng=sl&diapo_id=22 (10. jan. 2013)

- Strajnar A. Članki – mi imamo pa mladičke. 2012b. Društvo ljubiteljev ptičarjev (22. dec. 2012). <http://www.pticarji.si/articles.php?lng=sl&pg=12> (11. jan. 2013)
- Strajnar A. Preizkušnje – JZP Gorenjske 2012. 2012c. Društvo ljubiteljev ptičarjev (22. dec. 2012) http://www.pticarji.si/plugins/diaporama/diaporama.php?lng=sl&diapo_id=36 (11. jan. 2013)
- Strajnar A. Lov – Velebit 2011. 2012č. Društvo ljubiteljev ptičarjev (22. dec. 2012). http://www.pticarji.si/plugins/diaporama/diaporama.php?lng=sl&diapo_id=20 (10. jan. 2013)
- Šobar A. Tečaji in trening – Priprave na PZP 2011. 2012. Društvo ljubiteljev ptičarjev (22. dec. 2012). http://www.pticarji.si/plugins/diaporama/diaporama.php?lng=sl&diapo_id=11 (10. jan. 2013)
- Šumak J. 2012. PNZ za španjele in VP za nemške prepeličarje. Lovec, 95, 2: 107-108
- Volarič S. 2004a. Vzgoja mladega psa ptičarja - temelj poznejše vsestranske uporabnosti. Lovec, 87, 5: 319-320
- Volarič S. 2004b. Vzgoja mladega psa ptičarja - temelj poznejše vsestranske uporabnosti. Lovec, 87, 6: 378-380
- Volarič S. 2012. Preizkušnja zanesljivosti prinašanja izgubljenega (PZPI). Lovec, 95, 5: 289-291

ZAHVALA

Zahvaljujem se profesorju dr. Ivanu Štuhcu za vso pomoč in nasvete pri izdelavi moje diplomske naloge.

Prav tako bi se zahvalila profesorju dr. Petru Dovču in profesorici dr. Antoniji Holcman za podroben pregled moje diplomske naloge.

Hvala Lovski zvezi Slovenije in vsem tistim članom lovskih družin, ki so sodelovali v moji anketi.

Iskrena zahvala moji najboljši prijateljici in sošolki Luciji Parovel za vso podporo in pomoč v času študija. Lučka, najina študijska leta in prijateljstvo mi bodo za vedno ostala v najlepšem spominu.

Posebna zahvala gre moji družini in fantu Luki, ki so me vedno podpirali in spodbujali. Ati, mami hvala, ker sta mi omogočila študij in mi pokazala, kaj je v življenju resnično pomembno.

Iskrena hvala vsem!

PRILOGE

Priloga A:

Anketni obrazec za lastnike ptičarjev

Navodila za izpolnjevanje anketnega obrazca:

Na vprašanja odgovarjate tako, da naredite križec v oknu pred izbranim odgovorom. Če ste izbrali odgovor pod alinejo **drugo** vas prosim, da vaš odgovor dopišete sami. Anketni obrazec obsega dve strani.

1. Osnovni podatki o lastniku lovskega psa ptičarja

Starost: _____ let Spol: ☐ M ☐ Ž Sem član/članica LD: _____

2. Katero pasmo ptičarja imate ?

☐ Nemški kratkodlaki ptičar ☐ Drugo: _____

3. Zakaj ste izbrali ravno to pasmo psa ?

☐ Ker je ta pasma ptičarja med lovci najbolj priljubljena ☐ Drugo: _____

4. Katerega spola je vaš ptičar ? ☐ Pes ☐ Psica

5. Kupil / kupila sem ☐ mladiča ☐ odraslega izšolanega psa

6. Psa sem kupil /kupila v ☐ Nemčiji ☐ Drugo: _____

7. Ali je to vaš prvi lovski pes ? ☐ Da ☐ Ne

8. Katero pasmo lovskega psa ste imeli, če ste na sedmo vprašanje odgovorili z NE?

☐ isto pasmo kot sedaj ☐ Drugo: _____

9. Pes/psica je ☐ kastriran/stertilizirana ☐ ni kastriran/sterilizirana

10. Uporabljate psa za razplod ? ☐ Da ☐ Ne

11. Ali ste z vašim psom pred začetkom lovskega šolanja obiskovali pasjo šolo ?

☐ Da ☐ Ne

12. Na kakšen način ste vzgajali vašega psa?

☐ Kliker ☐ Zatezna ovratnica ☐ Drugo: _____

13. Katere lovske preizkušnje je vaš pes že opravil ?

☐ Pomladanska vzreja ☐ Jesenska vzreja ☐ Poljska

☐ Širša poljska ☐ Vsestranska uporabnostna preizkušnja ptičarjev

☐ Uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi ☐ Drugo: _____

14. Ali ste bili z vašim psom pri opravljanju katere od zgoraj navedenih preizkušenj neuspešni oziroma ste jo morali ponovno opravljati ?

☐ Ne ☐ Da (katere: _____)